

hunt kastner

Bořivojova 85, Prague 3
huntkastner.com

Dotknout se zastaveného času
17 / 2 — 1 / 4

2023

Eva Kmentová, Eva Koťátková,
Alena Kotzmannová, Alena Kučerová,
Adéla Matasová, Tereza Štětinová
kurátorka Pavlína Morganová
výstavní expozice David Fesl
grafika výstavy Adéla Svobodová

hunt kastner si dovoluje prezentovat skupinovou výstavu *Dotknout se zastaveného času* připravenou kurátorkou Pavlínou Morganovou. Morganová je historička umění a pedagožka působící na Akademii výtvarných umění v Praze, která se ve své kurátorské praxi dlouhodobě věnuje umění žen a problematice s ním spojené. Vedle řady dalších výstavních projektů připravila v roce 2014 pro Moravskou galerii v Brně a Galerii hlavního města Prahy výstavu *Někdy v sukni*, v níž se pokusila představit umění 90. let 20. století výhradně skrze tvorbu českých umělkyň. Reagovala tak na tehdejší emancipaci žen na české výtvarné scéně. Na výstavu v hunt kastner vybrala šest umělkyň (tři starší a tři mladší generace), v jejichž práci sleduje proměnu přístupu k materiálům a tématům, které bývají spojovány s ženským osudem. Pavlína Morganová pravidelně publikuje v odborných časopisech a katalozích, je autorkou a editorkou řady knih, v minulém roce například dokončila monografii Adély Matasové *Mezičas* (GASK 2022). Věnovala se výzkumu akčního umění, např. *Procházka akční Prahou* (VVP AVU 2014) nebo *Czech Action Art / Happenings, Actions, Events, Land Art, Body Art and Performance Art Behind the Iron Curtain* (Karolinum Press 2014). V poslední době spolu s týmem Vědecko-výzkumného pracoviště AVU připravila rozsáhlý výzkum dějin vystavování, jehož výstupem je kniha *Pavlína Morganová – Terezie Nekvindová – Dagmar Svatošová, Výstava jako médium. České umění 1957–1999* (VVP AVU 2020).

Děkujeme Ministerstvu kultury a Magistrátu hl. města Prahy
za podporu našeho výstavního programu.

Čas nám proklouzává mezi prsty, marně se ho snažíme zaznamenat v našich diářích a denících, zafixovat na fotografiích. Nikdy se nám nepodaří ho zastavit, zachytit komplexnost okamžiku, všechny vjemy, které na pozadí dotvářejí náš prožitek. Vůně trávy, hluk projíždějícího vlaku, kamínek v botě. Zimní čas, kdy utichá zpěv ptáků a nedostatek světla přidušuje náladu, mě často přivádí ke kontemplaci nad během života, pokouším se vybavit si okamžiky, které jsem prožila a dávno zapomněla. Už dlouho jsem chtěla udělat výstavu, skrze ni bych mohla sdílet emoce spojené s křehkostí bytí a ženských osudů.

Koncept výstavy vychází z dlouholetého zájmu o díla žen a zkoumání situací, které musely jako umělkyně překonávat. Vychází z obdivu k neuvěřitelné síle, trpělivosti, kreativitě a umanutosti navzdory mnohým osobním i společenským překážkám. České umělkyně získaly na výtvarné scéně své pevné místo v podstatě až na přelomu milénia. Pro výstavu jsem vybrala šest českých umělekyní několika generací. Je pro mě důležité nepohybovat se pouze na aktuální vlně pěny dní, ale promýšlet významy do hloubky. Na Akademii výtvarných umění v Praze už dvacet let přednáším dějiny českého umění druhé poloviny 20. století a mrzí mě, že zapomínáme na starší generace umělekyní a umělců, kteří tu s námi žijí a tvoří. Až na výjimky nenajdeme na aktuálních výstavách generační propojení. Proto jsem se rozhodla vybrat na výstavu díla nejen zesnulé Evy Kmentové (1928–1980), jejíž tvorba na aktuální scéně pořád rezonuje, ale i poslední práce Aleny Kučerové (*1935), která ve svých téměř devadesáti letech žije v ústraní a mladší generace obdivují její originální grafiku z 60. a 70. let. Adélu Matasovou (*1940) zase naopak známe především díky její porevoluční tvorbě, v níž se odvážně pustila na pole digitálních médií. Výstavu otevírá video zachycující imaginární architekturu tvořenou jednoduchým procvičováním rukou umělkyně. Její kinetické multimediální objekty a instalace se objevují na řadě výstav, málokdo ale zná její práce před rokem 1989, jež svým experimentálním charakterem a materiálovým výzkumem patří k unikátním projevům českého umění 70. a 80. let. Autorčin volný cyklus *Zastavený pohyb* byl ostatně inspirací názvu výstavy. Matasová v něm v normalizačním bezčasí experimentovala se zachycením zastaveného pohybu svého těla v hmotě. Otiskovala tak do ručního papíru, sádry nebo lněné papírové hmoty okamžik svého života a doslova tak zhmotňovala jeho pomíjivou povahu. Věřím, že její práce bude možné konfrontovat například s díly Evy Kmentové, především s nepojmenovanou kresbou, která byla součástí originálního *Alba 77*, jímž umělci a umělkyně neoficiální scény vzdorovali nemožnosti vystavovat, nebo s *Motýlem* (1979), kterého Kmentová vytvořila z papíru rok před svou smrtí, kdy už jí nemoc nedovolovala se realizovat v tradičnějších sochařských materiálech. Unikátní poslední díla Aleny Kučerové jako *Do vody* (2006), v nichž kombinuje kresbu a asambláž z materiálů, které jí v jejím venkovském ústraní obklopují, se zase dostanou do kontaktu s prací mladších autorek.

Díla výše zmíněných, lidsky obdivuhodných a právem respektovaných umělekyní, jsem toužila prezentovat v dialogu s tvorbou současných autorek. Zde byla volba pro mě těžká, nicméně jsem se rozhodla intuitivně vybrat díla, která zajímavě rezonují s pracemi starší generace, ať už experimentem s materiály, křehkostí či touhou

zachytit děje, kterých si povšímneme, pouze když zpomalíme. S Evou Kořátkovou (*1982) jsem opakovaně spolupracovala a nepřestávám obdivovat její imaginaci a citlivost, s níž přistupuje k těm nejkřehčím okolnostem našich životů. Pro výstavu vytvořila úplně novou instalaci *Sen o více kůžích* (2023) tvořenou kostýmem „pro tělo mimo kategorie“. Symbolicky tak doplňuje paralelně probíhající monumentální a komplexní instalaci v Národní galerii v Praze *Moje tělo není ostrov* a zajímavě kontrastuje s výšivkou Aleny Kučerové *Co to vidím?* (2011). Dílo Aleny Kotzmannové (*1974) též sleduji v dlouhodobém horizontu. Do výstavy přináší poněkud jinou práci s papírem, totiž fotografický proces, který navíc obohacuje koláží tvořenou barevnými písky. V sérii *Quartz* (2019) se během covidového bezčasí zabývala tématem krystalů a křišťálů – nerostů, jež nás fascinují svou krásou a čistotou, ale i koncentrací hlubin času. Dílo nejmladší autorky výstavy Terezy Štětinové (*1987) stojí svým materiálem na první pohled v opozici ke křehkosti ručního papíru, textilních objektů a výšivek. Její objekty z mramoru se však vyznačují takovou lehkostí, že je těžko uvěřitelné, že váží třeba i sto kilo. Štětinová do nich vyřezává a vysekává pomíjivé momenty života jako je *Polibek* (2022–23) nebo *Vlny* (2022), které se prosmýknou kolem našich kotníků na prázdninách u moře. Všech šest autorek oproti převažující virtuální realitě současného umění pracuje s reálnými materiemi. Svá nadčasová díla svěrují různým materiálům, ale i médiím a spojují v nich moment obyčejnosti i výjimečnosti. Vztahují se k těm nejpodstatnějším okamžikům života, tvarují, hladí, otiskují. Dokáží s námi komunikovat jinak nesdělitelné emoce.

Při vědomí, jak vizuálně výjimečná díla na výstavě budou, jsem oslovila ke spolupráci Davida Fesla, jehož cit pro výstavní instalaci dlouhodobě obdivuji. V dialogu s ním vzniklo expoziční řešení, které je založeno na působení přítomných uměleckých děl na fyzické tělo a jeho pohyb v prostoru. Naším cílem bylo představit vystavené artefakty způsobem, jenž by vyzdvihl jejich ojedinělé kvality a zároveň umožnil citlivou konfrontaci v rámci celku výstavy. Každé z vystavených děl si vyžádalo své vlastní podmínky: prostor, světlo a v některých případech také ticho. David Fesl mi pomohl udělat důležitá rozhodnutí ohledně vyvážení a množství architektonických zásahů tak, aby umělecká díla i kurátorský záměr podpořily. Pozornost jsme věnovali též popiskám, jejich čitelnosti a umístění, proto jsme do přípravy výstavy přizvali Adélu Svobodovou, která svým grafickým návrhem přispěla k celkovému vyznění výstavy.

Tímto bych chtěla poděkovat všem vystavujícím autorkám, zapůjčitelům unikátních děl, Davidovi Feslovi a Adéle Svobodové, bez nichž by výstava nevypadala tak, jak vypadá a v neposlední řadě celému týmu galerie hunt kastner, který pomohl tuto výstavu realizovat. Výstava *Doknout se zastaveného času* je pro mě naplněným snem. Nejenže jsem si v ní mohla vyzkoušet, jak může fungovat dialog mladších autorek s ikonami českého poválečného umění, a promyslet, jak se během několika desetiletí posunula práce s materiálem a témata dotýkající se lidského bytí, ale hlavně jsem si udělala výstavu, která mi na české výtvarné scéně už dlouho chyběla. Je to výstava pro radost, která doufám potěší i vás!

Pavλίna Morganová